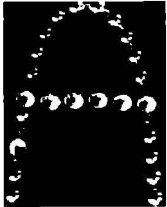

Un Othello chinez

venim atât de puține cunoștințe despre arta teatrală asiatică și atât de rare prilejuri de a o cunoaște direct, încât vizita unui ansamblu artistic din Singapore, numit Teatrul Chinezesc Circle, poate fi considerată un adevărat eveniment. Faptul s-a produs la 13 decembrie 1994, sub egida Ministerului Culturii și a Teatrului Național din

Craiova, spectacolul prezentat de artiștii chinezi în sala Teatrului de Operetă „Ion Dacian” fiind opera cantoneză **Impuls costisitor**. Nu cunosc autorul, nici al libretului, nici al muzicii. Programul de sală, care cuprinde un scurt istoric al trupei, înființată în 1981, „cu scopul de a păstra și promova opera, teatrul, muzica și dansul chinezesc”, oferindu-ne date interesante despre prodigioasa activitate a acestui teatru în țara sa și în străinătate, nu ne spune nimic despre autorii spectacolului **Impuls costisitor**, prezentat, se pare, pentru prima oară, în decembrie 1993, la Beijing, în China Populară. Aflăm, totuși, că Leslie Wong Sze Ying este conducătorul trupei, că Joanna Wong este director artistic și că actrița principală, Miss Lou Mee Wah, este instructor de operă și actriță principală, că Chung Wai Lye și Qiu Yongji sunt directori muzicali, Ker Ban Hing – coregraf, iar Koo Lie Huat – instructor de arte marțiale. Sunt, așadar, realizatorii principali ai spectacolului. Alături de ei, trupa cuprinde optsprezece actori și actrițe (fără a ni se spune ce rol joacă fiecare), opt instrumentiști și câțiva tehnicieni. Țin la dispoziția oricărui cititor curios numele exacte ale acestor peste douăzeci de participanți la spectacol. Cum conferința de presă a avut loc în împrejurări care m-au împiedicat să fiu prezentă, mă văd nevoită să mă limitez la ceea ce am văzut și am auzit în acea seară de decembrie, care a însemnat, de altfel, o plăcută întâlnire cu o artă ce îmbină un deosebit rafinament și o tehnică desăvârșită, sub aparența unei mari simplități. Aceasta mă și îndeamnă să o fac cunoscută, în ciuda lacunelor de informație.

Subiectul operei cantoneze **Impuls costisitor** este inspirat din istoria veche a Chinei, și anume din timpul regelui Dao Zong, care a domnit asupra regatului Liao din nordul Chinei în perioada 1058–1101. Povestea e destul de simplă și ne arată că Othello și-a avut strămoșul său îndepărtat, în timp și spațiu, pe meleaguri chinezești. Pentru că regele Dao Zong, suveran ambițios și setos de cuceriri, se lasă destul de ușor convins de rivalul său la tron, seniorul Yixing – un lăgător perfid și crud, mergând până la crimă pentru a pune mâna pe putere –, că soția sa, regina Xiao, îl înșală. În realitate, regina, mare iubitoare de muzică, îl rugase pe tânărul muzician Zhao Weiwei să o învețe să cânte la lăută un cântec, pe care acesta tocmai îl compusese, despre „Durerile și suferințele războiului”. Atât de mare fusese admirația reginei pentru melodia auzită, încât, de emoție, deschisese draperia ce o despărțea de artist și pășise spre el, încercând astfel legea care interzicea unui

membrii al familiei regale să se afle față în față cu oamenii de rând. Cât despre dragoste, tânăra doamnă de companie a reginei, Shan Deng, era de fapt îndrăgostită de muzician, în timp ce regina își iubea cu devotament soțul și copiii. Prin intrigi, măturii mincinoase, torturarea și apoi uciderea lui Weiwei, lăgătorul Yixing reușește să se facă crezut de rege, care, mândru și neînduplecat, ordonă ca regina să fie spânzurată, iar tatăl acesteia, comandantul de oști Xiao Hui, să fie îndepărtat din funcție și înlocuit cu Yixing însuși. Sfârșitul tragic se precipită, dată fiind graba cu care complotistul Yixing execută uciderea reginei prin spânzurare, nesocotind protestele acesteia și rugămintele copiilor ei. Este, însă, la rândul său, ucis de către rege, care află prea târziu adevărul de la tatăl reginei, petrecându-și apoi restul zilelor în regrete pentru acest „impuls costisitor”.

Structurată în opt tablouri, acțiunea dramei muzicale se desfășoară cu o bună gradăție a tensiunii, pasajele cântate alternând cu cele vorbite, rostite și ele într-un fel de incantație muzicală, monologurile meditative, încărcate de emoție, alternând, la rândul lor, cu dialogurile dramatice, în replici scurte. Muzica specifică e armonioasă, vocile sunt limpede timbrate, atingând uneori adevărate performanțe melodice, acompaniamentul instrumental se integrează atmosferei.

Ceea ce atrage de la început spectatorul este rafinata armonie cromatică a decorului – panouri pictate ori țesute din fire sau mărgelile, de o mare finețe, lesne de schimbat pentru a marca locul acțiunii – și a costumelor, somptuoase și strălucitoare. Acestei bogate și totodată delicate cromatice i se adaugă albul puternic al măștilor aplicate pe față, ca un machiaj apăsător, subliniind în dungi negre trăsăturile esențiale ale personajelor și mimica acestora. În această ambianță picturală, actorii desfășoară un joc convențional și emoțional totodată, cu mișcări ample și grațioase, cu un mers lin ca o plutire pe ape, mișcarea având valențe coregrafice. Chiar și scena torturării muzicianului Zhao Weiwei se petrece în mișcări dansante, grațioase, ca și lupta cu săbiile între rivali. Măinile se mișcă expresiv, degetele execută mișcări semnificative, pe baza unui limbaj al semnelor numai de inițiați știut. Râsul sardonice al intrigantului Yixing răsună puternic în momentele dramatice, psihologia personajelor exprimându-se în general deschis, direct, simplu; tristețea reginei urmează furiei regelui, lirismul dramatic domină în duetul de suspiciune și speranță al celor doi soți regali. Scena spânzurării reginei are o tragică frumusețe plastică.

Plecă de la această seară de desfătare artistică încercând o adaptare a instrumentarului critic la o realitate abia intuită.

MARGARETA BĂRBUȚĂ